

УДК 338.432: 332.12

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Н. Піяга, асистент

Львівський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Одна з передумов процвітання сільськогосподарських підприємств – ефективне використання ресурсного потенціалу. На сучасному етапі господарювання важливо визначити напрями останнього.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розвиток і вирішення проблеми зробили такі відомі українські вчені-економісти, як П.Т. Саблук, М.Д. Білик, І.А. Бланк, О.Г. Булавка, М.Й. Малік, О.М. Онищенко, М.І. Кісіль, В.Й. Шиян, М.М. Федоров, В.Г. Андрійчук, О.А. Богуцький та ін. Нині залишаються недостатньо дослідженими питання щодо підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Постановка завдання. Наше завдання – розробка практичних рекомендацій щодо підвищення рівня використання ресурсного потенціалу аграрного підприємства, вирішення проблемних питань щодо підвищення ефективності діяльності підприємств, що пов'язано з використанням ресурсів.

Виклад основного матеріалу. Основною метою Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року є забезпечення поліпшення життя населення села, підвищення його добробуту. Вирішення таких питань пов'язане з нарощуванням ресурсного потенціалу та ефективним його використанням. На сучасному етапі розвитку України забезпечення стабільності виробництва конкурентоспроможної продукції – найважливіше завдання для керівників усіх рівнів. Ваговою якісною характеристикою господарювання на всіх рівнях є ефективність виробництва через підвищення використання ресурсного потенціалу. Ефективність використання ресурсів характеризує зв'язок між кількістю ресурсів, втрачених під час виробництва, та кількістю товарів і послуг, отриманих у результаті використання тих чи інших ресурсів. Збільшення кількості товарів і послуг, яку виробляє економіка держави з певного обсягу ресурсів, означає підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу. Зменшення обсягу продукції, яку одержують з певної кількості залучених ресурсів, засвідчує зниження ефективності використання ресурсів.

До ресурсного потенціалу належить сукупність взаємопов'язаних ресурсів, таких як земельні, трудові, фінансові, матеріально-технічні. Їх розмір і співвідношення вказують на забезпеченість обсягами виробництва продукції, її конкурентоспроможність. Оцінку ресурсного потенціалу здійснюють як за складовими, так і комплексно. Для оцінки ефективності використання основного ресурсу застосовують групу узагальнюючих і приватних показників, таких як фондоддача, фондоємність, фондоозброєність, рентабельність. Кожний показник характеризує ефективність основних ресурсів. Однак, якщо розглядати комплексне відображення ефективності, тобто в сукупності використання основного й кадрового ресурсів, де показником ефективності використання останнього є продуктивність праці, особливу увагу варто

приділити показникам продуктивності праці, фондівдачі й фондоозброєності, тому що саме ці три показники безпосередньо пов'язані між собою, дають змогу забезпечити раціональні пропорції між основним і кадровим ресурсами потенціалу підприємства за різного їх стану [1].

Проблема визначення оцінки ефективності управління економічними ресурсами складна й така, що важко формалізується. Адже кожне підприємство – це складна система, яку важко спростити, не втративши при цьому її суттєвих характеристик [3]. Оцінка управління економічними ресурсами дає змогу визначити у вартісному вираженні загальний розмір потенціалу, який зосереджений на окремому підприємстві; встановити структуру потенціалу; знайти ступінь використання потенціалу. Важливим положенням управління економічними ресурсами підприємства є оцінка ефективності того чи іншого виду ресурсу, де корисний результат діяльності підприємства порівнюють з витратами на отримання цього результату [5].

Загальну економічну ефективність ресурсного потенціалу підприємства визначають відношенням загального результату діяльності підприємства до витрат, які було задіяно для отримання цього результату. Кінцеву результативність усіх господарських заходів, явищ і процесів, що відбуваються на підприємствах, треба оцінювати з позиції критеріїв і показників економічної ефективності. Обирати критерії оцінювання ефективності управління економічними ресурсами необхідно, використовуючи економічні критерії й показники, що повинні розкрити його ефективність і внесок у розвиток підприємства [2].

Для ефективності управління ресурсним потенціалом підприємств необхідно розробити модель, яка базується на таких системних складових: на першому етапі треба провести розрахунок складових ресурсного потенціалу підприємства (для визначення ефективності управління економічними ресурсами підприємству необхідно застосувати низку показників, які характеризують оцінку окремих складових ресурсного потенціалу); на другому – аналіз та оцінку показника прибутку та інноваційного розвитку підприємства; на третьому – визначення рейтингової оцінки ресурсів внутрішнього середовища підприємства; на четвертому – розрахунок складових ресурсного потенціалу підприємства за визначеними показниками; на п'ятому – розрахунок загального обсягу ресурсного потенціалу підприємства як інтегрального показника.

Отже, модель оцінки ефективності управління ресурсним потенціалом підприємства має низку переваг: по-перше, вона базується на комплексному підході до оцінювання ефективності управління економічними ресурсами підприємства; по-друге, її характеристика дає змогу оцінити та проаналізувати внесок кожного ресурсу в розвиток усього ресурсного потенціалу підприємства. Оцінювання всіх показників ефективності управління економічними ресурсами підприємства дає змогу визначити резервні можливості для подальшого розвитку підприємства й сприяє створенню довгострокової й гнучкої системи управління ресурсним потенціалом підприємства [1].

Основним напрямом ефективного використання ресурсного потенціалу є підвищення урожайності сільськогосподарських культур і продуктивності тварин, впровадження ресурсоощадних технологій, підвищення рівня організації праці, зміцнення матеріальної й технічної бази [4].

Високої ефективності використання ресурсного потенціалу досягають за умови оптимальних розмірів ресурсів, що відповідають економічним умовам господарювання, збалансованості й удосконалення організації виробництва [7].

Висновки. Ресурсний потенціал є однією зі складових виробництва сільськогосподарських підприємств. Він становить природну та економічну основи процесу виробництва благ, які необхідні для розвитку суспільства та існування людей. Тому сільськогосподарське виробництво повинно поєднуватися зі системою економічних заходів, спрямованих на відтворення, охорону й ефективне використання ресурсного потенціалу підприємства. Нині країна повинна здійснювати певні економічні зміни у діяльності сільськогосподарських підприємств й у використанні ресурсного потенціалу підприємствами, що сприяли б розвитку і досягненню цілей діяльності виробничих структур. Кризова ситуація в економіці та в АПК спричинює руйнування ресурсного потенціалу, а відтак зниження ефективності його використання.

Бібліографічний список

1. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / [Присяжнюк В. М., Зубець М. В., Саблук П. Т. та ін.] ; за ред. В. М. Присяжнюка, П. Т. Саблука, М. М. Федорова. – К. : ННЦІАЕ, 2011. – 1008 с.
2. Бугуцький О. А. Ефективність виробництва сільськогосподарської продукції / О. А. Бугуцький // Економіка АПК. – 1998. – № 8. – С. 45-51.
3. Гава В. Н. Потенціал підприємства: формування та оцінювання / В. Н. Гава. – К. : ЦНЛ, 2004.
4. Економіка виробничого підприємства / Й. М. Петрович, І. Г. Устінова та ін. – Львів : Оксарт, 1996. – 416 с.
5. Жнякін Б. О. Економіка підприємства / Б. О. Жнякін, В. В. Краснова. – Донецьк : Альфа-прес, 2005. – 159 с.
6. Лозун Ю. А. Реформування аграрного сектора України / Ю. А. Лозун // Економіка АПК. – – 2006. – № 1. – С. 3-6.
7. Мацибора В. І. Економіка сільського господарств : підручник / В. І. Мацибора. – К. : Вища шк., 1994. – 415 с.

Піняга Н. Підвищення ефективності використання потенціалу ресурсів підприємств у сучасних умовах господарювання

Ефективність використання основного ресурсу характеризується узагальнюючими та приватними групами показників. До основних напрямів ефективного використання ресурсного потенціалу належить підвищення урожайності сільськогосподарських культур і продуктивності тварин, впровадження ресурсощадних технологій, підвищення рівня організації праці.

Ключові слова: ресурси, сільськогосподарські угіддя, ефективність використання, управління ресурсами.

Piniaga N. Increasing of efficiency use of enterprise resource potential in modern conditions of management

Efficiency use of main resource is characterized by generalized and private groups of indexes. The main way of efficiency use of resource potential is increasing of agricultural crops and animal production, use of resource saving technologies and labour organization increasing.

Key words: resources, agricultural lands, efficiency use, management resources.

Пиняга Н. Повышение эффективности использования потенциала ресурсов предприятий в современных условиях ведения хозяйства

Эффективность использования основного ресурса характеризуется обобщающими и частными группами показателей. К основным направлениям эффективного использования ресурсного потенциала относятся повышение урожайности сельскохозяйственных культур и производительности животных, внедрение ресурсосберегающих технологий, повышение уровня организации труда.

Ключевые слова: ресурсы, сельскохозяйственные угодья, эффективность использования, управление ресурсами.